

TAYİNAT ARKEOLOJİ PROJESİ
2005 MEVSİMİ RAPORU

[Yayınlamak için değildir]

Prof. Timothy P. Harrison
Yakın ve Orta Doğu Medeniyetleri Bölümü
Toronto Üniversitesi
4 Bancroft Avenue
Toronto, ON, M5S 1C1
KANADA
tim.harrison@utoronto.ca

1 Kasım, 2005

GİRİŞ

Tayinat Arkeolojik Projesi (TAP), eski çağda Yakın Doğu'daki kentsel kurumların tarihi gelişimini ve ilk kent toplumlarının ortaya çıkışını incelemeyi amaçlayan, ve halen devam etmekte olan bölgesel araştırmanın bir parçasıdır. TAP, 1995'ten beri Türkiye'nin güneydoğusundaki Amik Ovası'ndaki arkeolojik incelemelerin sistematik olarak belgelenmesini sağlayan Amuk Vadisi Bölgesel Projesi (AVRP) çerçevesinde tasarlanmıştır. Tamamiyle bölgesel olan bu proje, ki Yakın Doğu Arkeolojisinde böyle bölgesel projeler hala çok az bulunmaktadır, yeryüzünün bu bölgesinde çok eski zamanlarda ortaya çıkan ilk kentsel toplumların geliştirdikleri kompleks sosyal, ekonomik ve politik kurumların araştırılmasında çok ölçekli bir yaklaşımın kolaylaştırılmasını amaçlamaktadır. İlk olarak 1930'larda Şikago Üniversitesi Heyetinin araştırmaları sayesinde de anlaşıldığı gibi Tayinat'ta Neo-Hitit/Luwia başkenti Kunulua'nın önemli kalıntıları bulunmaktadır. TAP incelemeleri, AVRP'nin belirlemiş olduğu geniş bölgesel perspektif dahilinde Amik ovasında, Asi Irmağının kuzey kıvrımının hemen doğusunda yer alan bu önemli yerleşim merkezindeki arkeolojik kalıntıları belgelemek amacıyla başlatılmıştır.

TAP, Tell Ta'yinat'ın büyüklüğü ve önemi nedeniyle, bu alanda korunan arkeolojik kayıtların sistematik ve tam olarak belgelenmesine adanacak uzun vadeli bir proje olarak tasarlanmış ve başlatılmıştır. Bu mevkide korunan arkeolojik kalıntıların çokluğuna bakılırsa, koruma çalışmaları da projede önemli bir yer tutacaktır. Dahası, bu kalıntılar, iki projeyi kapsamlı bir monoğraf serisi halinde bütünleştirecek nihai bir rapor oluşturmak üzere orijinal Şikago kazılarıyla bağdaştırılacaktır.

TAP'ın bulunduğumuz aşamadaki hedefleri, (1) bilgisayarda (GIS yazılım teknolojilerini kullanarak) mevkinin yerleşim alanı parametrelerini ve topoğrafyasını açıkça tanımlayan ana haritanın çıkarılması, (2) mevkideki görünür tüm arkeolojik kalıntıların belgelenmesi, (3) çok sayıda ölçülebilir yüzey kalıntılarının toplanarak mevkinin yerleşim tarihçesinin belgelenmesi, (4) uzaktan algılamalı teknoloji (hem uydu görüntüleri hem de zeminaltı araştırma teknikleri) kullanılarak yüzey altındaki kalıntıların belgelenmesi, (5) alt höyükte kapsamlı bir örnekleme çalışmasının başlatılması, (6) hedeflenen kazılara başlanması, (7) kazı alanında değişik yerleşim dönemlerine ait paleobotanik, hayvansal, seramik ve diğer yüzey kalıntılarının toplanıp birleştirilmesi (8) yukarıda adı geçen projenin daha geniş kapsamlı amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olan ayrıntılı bölgesel kıyaslamaları mümkün kılacak mimari ve eski eser kayıtlarını kapsamlı bir veri tabanında birleştirmek olarak sayılabilir.

İlk üç hedef, AVRP araştırmasının bir parçası olarak yürütülen kazı mevsimlerinin odak noktasıydı. Yüzey artefaktları (#3) ve mimari araştırmalar (#2) 1999'da tamamlandı ve topoğrafya araştırması (#1) da 2001'de bitirildi. 2002 ve 2003 mevsimleri özellikle uzaktan algılamalı tetkiklerle yapılan araştırmalara ayrılmıştır (proje hedefi #4). 2004 mevsimi, öncelikle alt höyükteki örnekleme programının (proje hedefi #5), ve üst höyükteki kazı çalışmalarının başlatılmasına (proje hedefi #6) ayrılmıştır. (bu kazı mevsimlerinin ayrıntıları için lütfen *Araştırma Sonuçları Toplantısı* ile yayınlanmış raporlara bakınız). Ayrıca, bu dönem boyunca, Antakya Müzesinde korunma altında olan

koleksiyon ve topoğrafik ve mimari kayıtlarla, Tell Ta'yinat'ta geçmişte ve süregelen saha çalışmalarından elde edilen eser kayıtlarını birleştirecek kapsamlı bir veri tabanı oluşturmak üzere çalışmalara başlanmıştır (proje hedefi #8).

2005 mevsimi, 2004'te başlatılan kazıların genişletilmesine (proje hedefi #6) ve alt höyükteki örnekleme ve uzaktan algılamalı araştırmalara devam edilmesine (proje hedefi #5) hasredilmiştir. Bu kazı mevsimi 18 Haziran ile 2 Ağustos arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma kıdemli ekibi Dr. Timothy Harrison (Proje Direktörü), Dr. Laurence Pavlish (Jeoarkeolog), Dr. David Lipovitch (Zooarkeolog), Dr. Hatice Pamir (Mustafa Kemal Üniversitesi), Dr. Stephen Batiuk (Kıdemli Saha Arkeoloğu), Dr. Heather Snow (Kıdemli Laboratuvar Amiri), Fiona Haughey (Nesne Ressamı), Julie Unruh (Konservatör), Andrea Onodi (Paleobotanist), Kent Bramlett (Parsel Amiri), Ryan Defonzo (Parsel Amiri), Brian Janeway (Parsel Amiri), James Osborne (Parsel Amiri), ve Lynn Welton (Parsel Amiri) 'den oluşmuştur. Ayrıca projeye, Mustafa Kemal Üniversitesinden dokuz arkeoloji öğrencisi katılmıştır. İzmir Arkeoloji Müzesinden Bay Musa Ülker, Müzeler ve Eski Eserler Dairesi temsilcisi olarak hükümet temsilciliğini yapmıştır.

TELL TA'YINAT'TA DAHA ÖNCE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Tell Tayinat, Asi Nehri üzerindeki Demirköprü'nün 1.5 Km doğusunda, nehrin batıya dönerek Amik Ovasının güney yakasını çevrelediği yerde bulunan büyük bir höyüktür. Mevki, bir üst ve bir de alt höyükten oluşmaktadır ve alt höyük, Amuk'ta Orontes taşkın ovasında tipik olarak görülen kalın bir mil tabakası altında kalmıştır. Bölge, Antakya-Reyhanlı karayolunun hemen kuzeyinde yer almaktadır ve takriben 500m (Doğu-Batı) ve 700m (Kuzey-Güney) boyutlarındadır (Resim 1-3).

Daha önce belirtildiği gibi, Tell Ta'yinat, Şikago Üniversitesi'nin Siro-Hitit Kazılarının bir parçası olan ve 1930'larda büyük ölçekli kazıların yapıldığı bir sahadır (bu araştırmalar hakkında ayrıntılı bilgiler için *Araştırma Sonuçları Toplantısı* adı altında daha önceden yayınlanmış raporlara bakınız). Şikago Kazıları, Merkez Batıdaki üst höyüğün Erken Bronz (İÖ 3000-2000) ile Demir Çağı (İÖ 1200-550) dönemlerini içeren uzun bir yerleşim tarihini barındırmakta olduğunu göstermiştir. Bunun dışında, Şikago Kazılarının ortaya çıkardığı epigrafik bulgular (hem Luvian/Neo Hitit hem Aramaik) sahayı, Neo-Hitit/Aramaikdönemi Patina/Unki Krallığının başkenti, Kunulua olarak belirlemiştir. Kazıların sonuçları büyük oranda yayınlanmamış olduğundan Tayinat Arkeoloji Projesi kısmen, bu önemli sahada bulunmakta olan geniş arkeolojik bulguların daha ayrıntılı olarak belgelenmesi ve yeni araştırma sonuçları ile Şikago Kazı çalışmalarını birleştirecek nihai bir rapor hazırlanması amacıyla başlatılmıştır.

Tell Tayinat'ın büyüklüğü, karmaşık yerleşim tarihi ve mevkide daha önce yapılan kazıların çokluğu göz önüne alındığında bölgenin değişik kısımlarının arkeolojik potansiyelinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek en verimli ve ihtiyatlı yöntemin, uzaktan algılamalı ölçüm aletlerinin kullanımı olacağı düşünüldü. Topoğrafya ve yüzey inceleme sonuçları biraraya getirildiğinde (GIS formatlı ve ilintili veri tabanı ile bütünleştirilmiş verilerle birlikte) araştırmaların, bu mevkinin Merkez Batı Bölgesi gibi,

arkeolojik açıdan çok yüksek potansiyele sahip kısımlar üzerinde yoğunlaşması gerektiği belirlendi.

Buna bağlı olarak 2002 yılında, detaylı uzaktan algılama çalışmaları, proton manyetometresi kullanılarak alt höyükte gerçekleştirilmiş ve araştırmalar 2003 yılında üst höyüğü de içine alacak şekilde genişletilmiştir. (detaylar için bkz. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*). Manyetik algılama çalışmaları beklenilenin üzerinde sonuçlar vermiş ve önemli ön gözlemler çıkarma olanağını sağlamıştır. Bunlardan başlıcası, yeraltında tabii olmayan, sunî şekilleri gösteren çok sayıda manyetik bozuklukların saptanmasıdır. Bu manyetik veriler noktasal olarak çizildiğinde alt höyük bulguları ile üst höyükteki Şikago kazılarının verileri arasında bölgesel referanslama kullanıldığında belirli bir uyumunun varlığından söz edilebilir.

Bu sebeple, 2004 yılında, Merkez Batı bölgesinin güney kenarında uzaktan algılama yöntemleri ve topoğrafik incelemelerle ortaya çıkan bilgileri araştırmak için tetkik kazıları başlatılmıştır. Bu kazılar 3X20 metre büyüklüğündeki bir hendek ve iki adet 10 x 10 m 'lık parsellerle (G4.55 ve G4.56) sınırlı olmasına karşın, uzaktan algılama verilerini doğrulayan ilginç sonuçlar elde edilmiş ve Şikago kazıları sırasında bulunan Demir Çağına ait tapınağının örttüğü çok iyi korunmuş Erken Bronz ve Erken Demir çağına ait kalıntılarla birlikte Ege kültürü ile ilintili zengin materyalin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Resim 4-6).

2005 KAZILARI

2005 sezonunun başlıca amaçları; (1) 2004 deneme sondajları'nın yapıldığı Erken Demir Çağı seviyesinde (Alan I) yatay olarak genişlemek, (2) Kuzeyde, Erken Demir II'ye ait kalıntıların bulunacağı tahmin edilen (Alan II) bölgede yeni bir sondaj açmak, (3) Alan I'in güney batısında, Erken Bronz Çağı kalıntılarının bulunacağı tahmin edilen (Alan III) bölgede yeni bir sondaj açmak, ve (4) aşağı höyükte uzaktan algılama araştırmalarıyla deneme sondajları programına devam etmek olarak sayılabilir. Özet olarak, 2005 kazıları bu amaçlara, beklenilenin çok ötesinde neticeler alarak, özellikle I ve II numaralı alanlarda, ulaştı.

Alan I araştırmaları

Alan I'de yapılan 2005 kazıları, 2004'te başlatılan deneme sondajı'nı yatay olarak genişleterek kazı alanını güneye doğru dört adet 10x10 m 'lık parsellerle (G4.55, G4.56, G4.65 ve G4.66) toplam 400 metre kare büyüttü (Resim 7-9). Neticede, Alan I 'de 2004 ve 2005 yıllarında yapılan kazılar sonucu yedi belirgin stratigrafik Alan Katmanı (FP) tanımlandı ve öncelikle sıralanan katmanların (FP 3-6) Erken Demir Çağına kadar uzandığı saptandı (Resim 10).

En eski katmana, FP7, G4.55 parselinin batı kısmındaki sınırlı bir bölgede erişilmiştir. Parselin batı kenarında uzanan çamur-tuğla duvar (G4.55:31), beş sıra yüksekliğinde muhafaza edilmiştir. Bu duvar kireç sıva ile sıvanmıştır (G4.55:30). Burada bulunan seramik parçaları Basit ve Boyalı Basit Maddeleri içermektedir ve Erken Bronz (EB) IVB (veya Amuk J katmanı) olarak tarihlendirilebilir.

Bu Erken Bronz Çağı yerleşim tabakası üzerinde, Erken Demir Çağı (Amuk N katmanı) na ait dört ayrı tabakanın var olduğu belirlenmiştir. Bunlardan ilki olan altıncı katmana araştırmanın yapıldığı dört parselde de rastlanıldı ancak şu ana kadar kısmen kazıldı. Tuğla duvarın üstü (G4.55:29=G4.56:33; resim 9'da açık mavi olarak gösterilmiştir) tek sıra yatık tuğla ile örülmüş ve iki sıra yüksekliğe kadar korunmuş olarak kazılan hendeğin kuzey kenarında ortaya çıkarılmıştır. Bu duvar, G4.55 parselinin ortasından kuzey doğu istikametinde devam ederek G4.56 parselinin kuzey ucunda kazı alanının dışına doğru devam etmektedir. Mevsim sonunda, G4.56 ve G4.66 parsellerinde yapılan kazılar FP6 'nın üzerine kadar ulaştı ve şiddetli yanma ve tahribat delilleri göstermeye başladı, bu arada çok iyi korunmuş büyük miktarda Miken IIIC:1- stili seramik malzeme de bulundu (Resim 11).

Beşinci katman FP 5'e en çok kuzey iki parselde, G4.55 ve G4.56, rastlanıldı. Bu parselin batı tarafında yapılan kazılarda ortaya çıkarılan iyi korunmuş prizmatik yapı (G4.56.23,66-68; Resim 9'da turuncu olarak gösterilmiştir) FP6'nın kısmen kazılan G4.56.33 duvarını tamamen örtmekteydi. Bu duvarlar 1 x 2 m boyutlarında küçük bir oda oluşturmaktadır. Bu yapının duvarları dik ve yatay tekniği ile örülmüş olup yedi sıra yüksekliğinde korunmuştur, tuğlalar harç üzerine yerleştirilmiş gibi görünmektedirler. G4.55 parselindeki dört duvar parçası (G4.55:62-65) ve (G4.55:27) parselinin sadece kuzey kenarında korunmuş olan bir duvar parçası kesinlikle bu döneme ait olduğu intibasını verse de stratigrafik olarak incelenerek ispatlanması gerekir. Bu tabakada Ege bölgesinden gelme olasılığı yüksek olan boyalı seramik parçaların yanı sıra çok miktarda yöresel Miken IIIC:1 tarzını yansıtan tek renkli parçalar, ve Anadolu'nun yüksek platolarında üretilen renkli seramik gereçlere rastlanılmıştır.

Beşinci katman, dördüncü katmana ait çeşitli büyük duvar parçalarından oluşan bir tabaka ile (özellikle G4.55:15 Duvarları; Resim 9'da açık yeşil ile gösterilmiştir) örtülmüştür. Her ne kadar iyi korunmuş olsa da dördüncü katmanın kalıntıları daha sonra ikinci katmana ait Demir Çağı tapınağının ana bina ve yan binalarının (veya Bina II; aşağıdaki ek tarife bakınız) yapımı sırasında ve üçüncü katmana ait açmalardan büyük zarar görmüştür. Dördüncü katmana ait duvarlar kuru örülmüş olup yer yer beş ila yedi sıra yüksekliğe kadar erişmektedir. Stratigrafik bağlantısı belirgin olmamasına rağmen bu döneme ait olduğu düşünülen birtakım yapılara rastlanılmıştır. Bunların arasında, büyük bir olasılıkla silo olarak kullanılan kil ve kireçle sıvanmış çukur (G4.55:23), daha büyük ve içi kil ile sıvanmış çukur'un (G4.56:34/37) yanındaki döşenmiş taş zemin ya da platform (G4.56:20) vardır. FP 4 ile ilintili yüzey ve buna bağlı toprak katmanları, özellikle silo benzeri çukurdan çıkartılan kül kalıntıları zengin hayvansal ve paleobotanik deliller vermiştir. Çömlek ve diğer bulunan kalıntılar ise beşinci ve altıncı katmanlara ait özellikleri korumaktadır.

Üçüncü katman, ikinci ve dördüncü katmanların arasına sıkışmış karışık bir dönemdir. En belirgin özelliği, kazılan çukurlardır, G4.55 parselinin (G4.55:19 ve 37; Resim 9'da kesik çizgilerle belirtilmiştir) batı kısmında bulunan ağzı kısmen konkav şekilli sıvanmış bir parça (G4.55:16) ile kapatılmış bulunan içi kül dolu iki büyük çukur bunun en iyi örneğidir. Bu döneme ait hiçbir duvar ya da ayakta kalan yapıya

rastlanmamıştır. Bir miktar karışık olmasına rağmen, burada bulunan seramikler Geç Demir I çağı (örneğin Demir IC) özellikleri göstermektedirler.

Sondaj alanının kuzey ucunda, 1930 larda Şikago Üniversitesi kazılarında ortaya çıkarılan ve Megaron tarzında bir tapınak olarak tanımlanan M.Ö. geç dokuzuncu yüzyıl, veya Demir IIB (Amuq Oc fazı), olarak tarihlendirilen Bina II 'ye ait (Resim 9'da kahve rengi ile gösterilmiştir) kuzey (G4.55:9=G4.56:2) ve güney (G4.55:61=G4.56:47 ve 69) duvarları olduğu saptanan büyük kerpiç bir yapının kalıntıları ortaya çıkartılmıştır. Bir zamanlar bazalt aslan figürlü kaideleli bir çift sütunu olan bu yapı yıllar içinde korunamamıştır. Kazılarımız, bu tapınağın (G4.55:2/3/4) zemini kesme taş döşeli merkez odanın bir kısmını, bu odayı ana girişten ayıran kirişi (G4.55:5/13=G4.55:57=G4.56:63) ve binanın basamaklı girişini oluşturan iki yassı taştan yapılmış (G.4.56:3) döşemeyi ve binanın doğu yüzünü taşıyan kerpiç temeli (G4.56:44 ve 74) ortaya çıkarmayı başarmıştır. Ortamın fazlaca rahatsız edilmiş olmasına rağmen, burada bulunan seramiklerin çoğunlukla Demir II dönemine ait olduğu belirlenmiş ve Şikago Üniversitesinin Amuq Ob ve Oc dönemleri olarak belirlediği döneme ait çok miktarda kırmızı kille bezenmiş ve pişirilmiş parçaları içerdiği gözlenmiştir.

Birinci katman, Demir Çağı sonrasındaki tarım faaliyetleri nedeniyle oluşan birikintilerin (G4.55:1/6/7=G4.56:1) kazı bölgesini kaplayan alüvyon tabakasına tahsis edilmiştir.

Alan II Araştırmaları

2005 kazıları, Alan II olarak adlandırılan yeni bir alanın açılmasına tanık olmuştur, Alan I'in kuzeyinde, yaklaşık olarak ana Demir II *bit hilani* sarayı (Bina I) mevkiinde, Şikago kazıları (Resim 7) ile ortaya çıkartılan yerdedir. Başlıca amaçlar, Bina I den ne kaldığının saptanması, Şikago ekibi tarafından kısmen kazılan sarayın altı daha kazılarak XIV numaralı binaya ulaşılması, ve bu yapıların izafi stratigrafik ilişkilerini ortaya çıkarmaktır.

Sonuçlar umduğumuzun ötesinde çıktı. Modern tarım için yapılan sürüm derinliğinin hemen altında, höyüğün yüzeyinden 15-20 cm derinlikte büyük kerpiç duvarlara rastlandı. Bu kerpiç kalıntılar birkaç duvardan müteşekkil olup parselin yaklaşık %60'ını kaplamaktadırlar (Resim 12-13'e bakınız). Bu parselin kuzeyi boyunca doğu-batı yönünde uzanan G4.35:2 Duvarı 3 m genişliğinde ve 10 m uzunluğunda meydana çıkartıldı. Duvarın kuzey yüzü kuzey tarafta kalan kazılmamış arazi tarafından kapatılmış olduğundan tam genişliği hakkında bilgimiz sınırlıdır. Parselin güney tarafındaki G4.35:4 Duvarı bu duvara paralel olarak uzanmakta ve parsel içine doğru en az 2 m genişliğinde girmektedir. Bu doğu-batı yönünde uzanan duvarların arasında kalan saha kuzey-güney yönündeki en fazla 2.7 m genişliğinde bir duvarla, Duvar G4.35:8, ortadan bölerek bu parseli iki oda haline getirmiştir. Bunlardan batıda kalanına Oda 1 doğuda olanına ise Oda 2 adı verilmiştir. Bunlardan başka iki duvar daha belirlendi, ancak bunlar çoğunlukla parselin doğu ve batı kenarlarında bulunmaktadır. G4.35:9 Duvarı Oda 1'in batı duvarını oluşturmuştur. Bu duvarın çoğunluğu batı tarafındaki kazılmamış toprak ile örtülüdür, ancak G4.35:4 Duvarı ile buluştuğu köşede 1.10 m 'lik doğu yüzü görünmektedir. G4.35:19 Duvarı Oda 2'nin doğu duvarını oluşturmuştur, ve

odanın 3.65 m'lik boyunca belirgin olup batı yüzü Şikago ekibi tarafından kazılan bir hendekle zarar görmüş olduğu için ancak kısmen görülebilmektedir.

Oda 1'in tabanına sadece güney-batı köşesinde (G4.35:4 ve 9 Duvarlarının birleştiği köşe) 3 metreden daha fazla bir derinlikte ulaşılabilmesi, bu da bu duvarların büyük bir yapıya ait olduğuna işaret etmektedir (Resim 14). Ön çalışmalarımız bize bu yapının, Şikago plânında gösterildiği gibi (Resim 15'e bakınız) büyük ihtimalle Bina XIV olduğunu düşündürmektedir. Burada bulunan seramikler ve ilgili materyal kültür öğeleri bunların Geç Demir I/Erken Demir II zamanına (M.Ö. 10-erken 9. yüzyıl) tarihlenmektedir. Binanın büyüklüğü ve iyi korunmuş olması bu binanın önemli bir yapı olduğunu işaret etmekte, hatta yakın geçmişte Prof. David Hawkins tarafından da önerildiği gibi, Erken Demir Çağı Neo-Hitit Kırallığı Padasatini/Wadasatini 'ye ait saray olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, 2006 mevsimi ve sonraki mevsimlerde burada geniş ölçüde yatay kazılar yapılması planlanmıştır.

Alan III araştırmaları

2005 kazıları, Alan I'in güney-batısında ikinci yeni bir alanın açılışına da tanık olmuştur, Alan III (Resim 7). Kazıların ana amacı, üst höyük civarı olan bu kısımda Erken Bronz Çağı (EBA) varlığını kanıtlamak ve buradaki kalıntıların derinliğini ve ulaşılabilirliğini açıklamaktır. T4 hendeğinde daha önceden 1930 yıllarında Braidwood tarafından G4.92 Parselinin batısında yapılan kazılarda yüzeyin yaklaşık 1.7 m altında dokunulmamış EBA katmanlarına rastlanmıştır. 2005 Erken Bronz Çağı kazıları için başlangıç noktası, Braidwood'un T4 hendeğine yakınlığı açısından, Parsel G4.92 olarak seçilmiştir.

Aşırı erozyon ve akıntılarla birleşmiş nebati kalıntıların yoğun bir şekilde biriken tabakaları 2 m'den daha derine kazıldıktan sonra ikinci bir sonda yapmaya ve kuzeye doğru yokuş üzerine G4.72 Parselini açmaya karar verdik. Yine 2 m civarına kadar yapılan kazıda yoğun nebati kalıntıların teşkil ettiği organik tabakaya raslandı ancak daha derine inilince zengin EBA seramik kalıntılarıyla karşılaşıldı. G4.72 parselinde yapılan sondaj doğu tarafında açılan 2x10 m 'lik bir alan ile sınırlı olmasına rağmen, parselin güney bölümünde bir dizi duvarlar, sıvalı parçalar ve sağlam bir büyük çömlek (Resim 16) bulunmuştur. Burada bulunan seramikler bu yapıları EB IVB, veya Amuk J dönemine, bu bölgedeki Erken Bronz Çağı sonuna tarihlenmektedir. 2006 kazı mevsiminde burada ilâve kazıların yapılması plânlanmıştır.

ÖRNEKLEME PROGRAMI

2004 mevsiminde başlatılmış olan örnekleme programı 2005 yılında önemli ölçüde genişletilmiştir. Bu araştırmaların ana hedefi yakındaki Asi nehrinin taşımalarının sebep olduğu alüvyonların altında kalan, alt höyük ve civarının maruz kaldığı etkileri araştırma ve bölgenin çöküntü profilini detaylı olarak saptamaktır. Örnekleme programı ilâveten nehrin eski devirlerde ve günümüzdeki yatağında oluşan değişimleri ve etkilerini tespit etmemize yardımcı olacaktır. Bu güne kadar alt höyük üzerinde ve üst höyük tabanı

civarında, derinlikleri 2 ile 8 metre arasında değişen 35 sondaj çukuru açılmış ve batık alt höyük hakkında değerli çöküntü profili elde edilmiştir (Resim 17).

Özellikle, doğu bölümünde açılan ve yüzeyden 8 metre derinliğe kadar inen çukurlarda, Erken Bronz ve Demir Çağlarına kadar giden çok miktarda kültürel bulgulara rastlanmıştır. Buna karşılık, üst höyüğün batı tabanı civarında açılan sondaj çukurlarında, eski devirlerde bu bölgede su kanalı veya göl yatağı olduğunu düşündüren kum ve kabuk artıklarına rastlanmıştır (Resim 18-19). Örnekleme programı neticeleri beklenenin çok üzerinde sonuçlar vermiştir, ve bu araştırmaların önümüzdeki mevsimlerde devam edeceği umulmaktadır.

SONUÇ GÖZLEMLERİ

Özet olarak, 2005 kazıları sadece 2004 yılında yapılan deneme sondajlarının ön sonuçlarını doğrulamakla kalmamış, aynı zamanda üst höyüğün Orta Batı Parselinde Bronz ve Demir Çağına ait kalıntıların varlığını tevsik etmiş ve özellikle Erken Demir Çağına ait kalıntıların son derece iyi muhafaza edilmiş olduğunu da göstermiştir. Sonuç olarak, Tayinat Arkeoloji Projesi kaynaklarını ve gayretlerini, Erken Bronz ve Demir Çağları için, bu bölgede Alan I, II ve III mevkieleinde yapılacak kazı ve araştırmalar açısından, yeniden bir öncelik sırasına koymaya devam edecektir.

Tell Ta'yinat'ta bulunan iyi korunmuş büyük mimari yapılar bu bölgenin arkeolojik önemini arttırarak ilerideki kazı mevsimlerinde kazılara devam edilmesini gerekli kılmış ve bu bölgede acilen bir mimari koruma programı uygulanması gereksinimini de ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla biz 2005 kazı mevsiminde, bu alanda yapı için kullanılan malzeme olan güneşte kurutulmuş kerpiç tuğlaları korumak üzere bir program başlattık. İlâveten, mevsim dışında tabiatın vereceği zararlardan korumak için Alan I 'de açılan kerpiç duvarlar üzerine geçici bir korunak inşa edilmiştir (bakınız Resim 20-21). Bu geçici tedbirler, plânlanmış bir arkeoloji parkının parçası olarak halka sunulmak üzere hazırlanacak olan bu alanın daha kapsamlı koruma ve restorasyon programı uygulamasına kadar acilen korunmasını temin edecektir. Kalıntıların güvenliği ve korunması açısından bir ilâve tedbir olarak, ve Genel Müdürlüğün yönetmeliği uyarınca, Tayinat Arkeoloji Projesi yıl boyunca bölgeyi bekliyecek ve koruyacak bir bekçiyi kadrosuna almıştır.

TEŞEKKÜR

2005 yılı arazi mevsimi için maddi yardım, Kanada Sosyal Bilimler ve Beşeri İlimler Araştırma Kurulu (SSHRCC) tarafından, ve Ege Tarihöncesi Enstitüsü (INSTAP) tarafından verilmiştir. Araştırmanın yürütülmesi için gerekli kazıların yapılması iznini veren Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğüne teşekkür etmek isterim. Hükümet temsilcisi Sayın Musa Ülker'e mahalli devlet makamları ile temasımızı sağladığı için ayrıca teşekkür ederim. Ayrıca arazisinde kazı yapmamıza büyük bir cömertlik örneği göstererek izin veren Sayın Kazım Kuseyri ve Muzaffer Camlı'ya da teşekkür ederim. Bu sezonun başarıyla sonuçlanması proje personelinin özveriyle çalışması ve Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin hevesle katkıda bulunması neticesinde mümkün olmuştur. Ayrıca, Antakya Müzesi Müdürlüğünü tedvir eden sayın Faruk Kılınç'a ve müze personeline, mevsim boyunca gösterdikleri ilgi ve yardımları için teşekkür etmeyi borç bilirim. Son olarak, Dr. Hatice Pamir'e kazı boyunca gösterdiği ilgi, destek ve önerileri için ve Sayın Reşit Kuseyrioğlu'na da öğütleri ve dostluğu için teşekkür etmeyi borç bilirim.

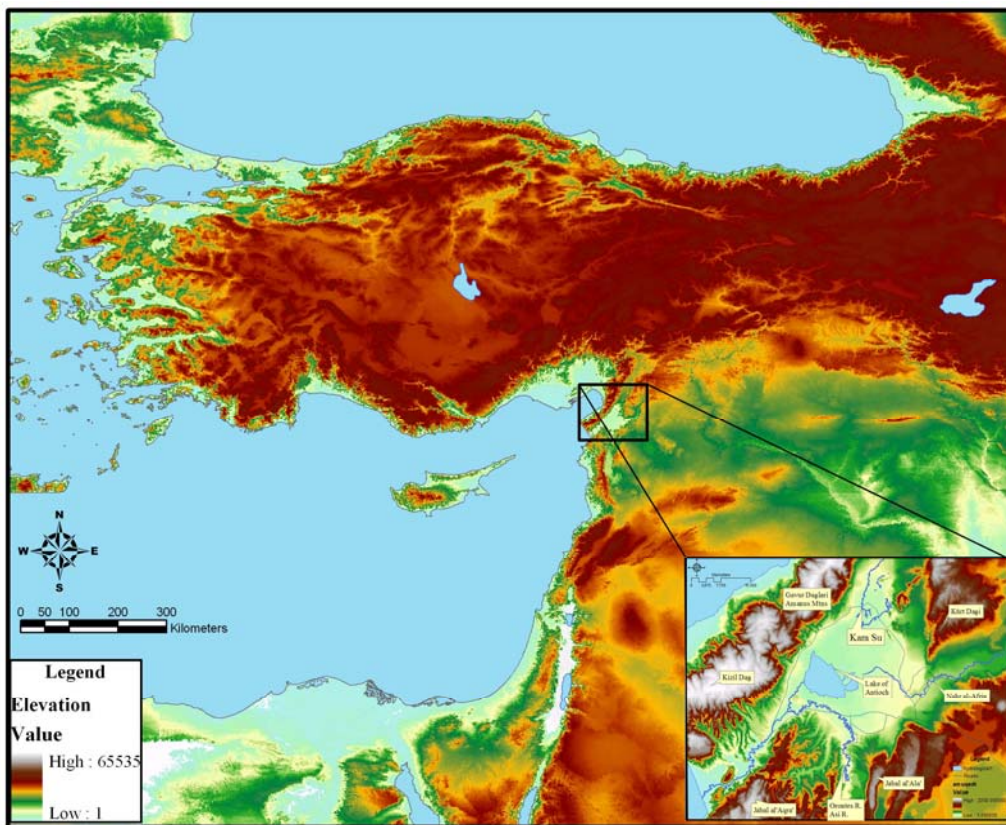

Figure 1

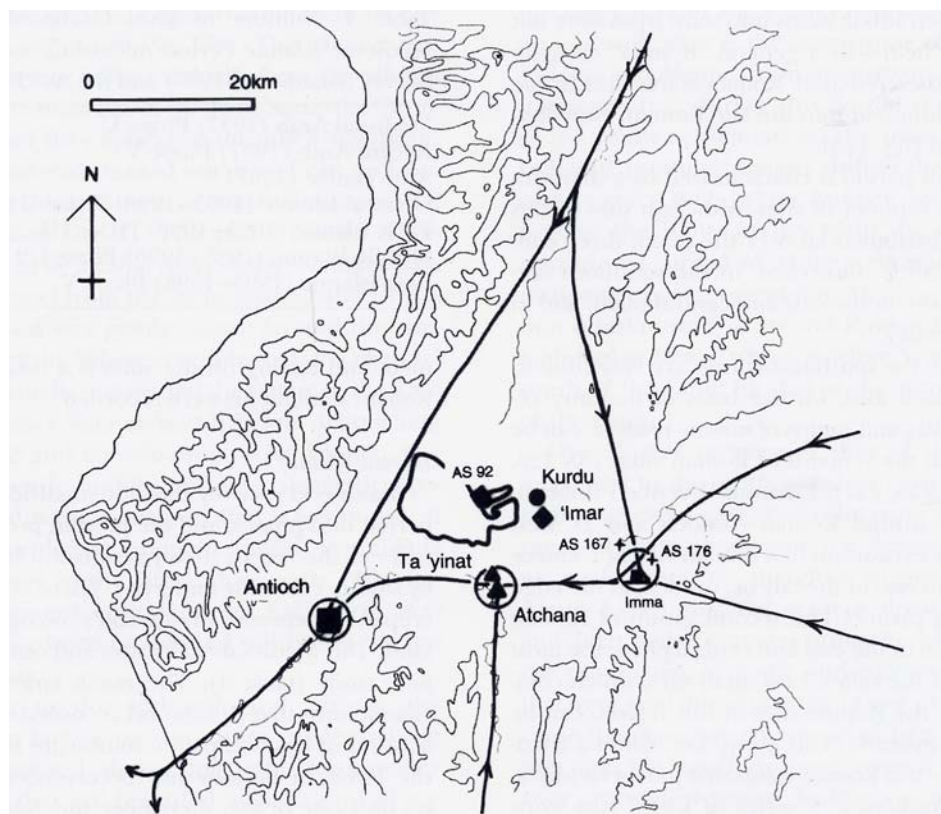

Figure 2

Figure 3

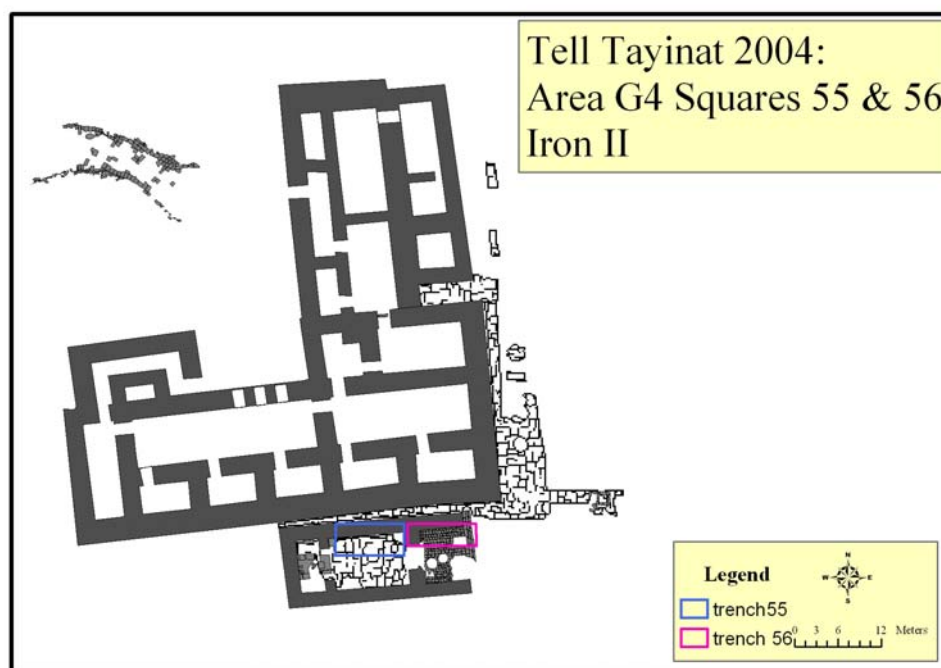

Figure 4

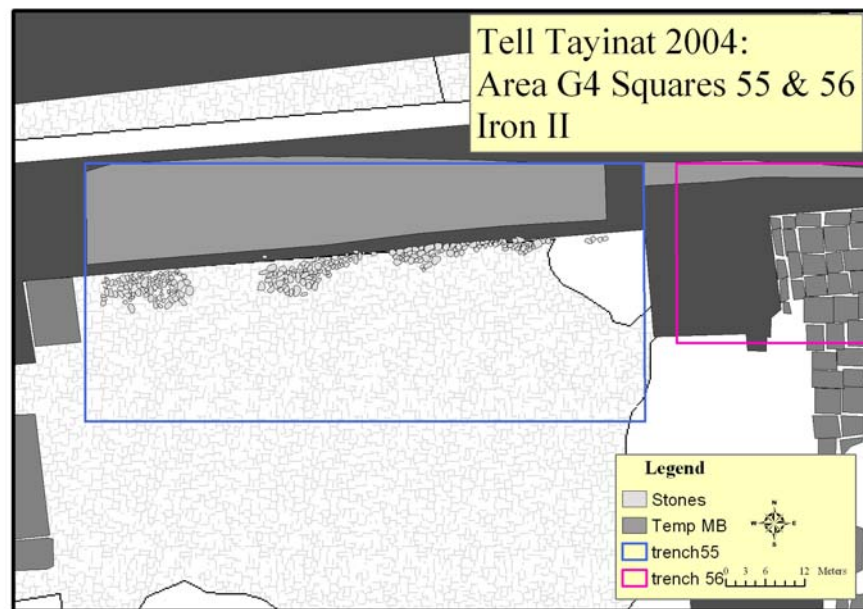

Figure 5

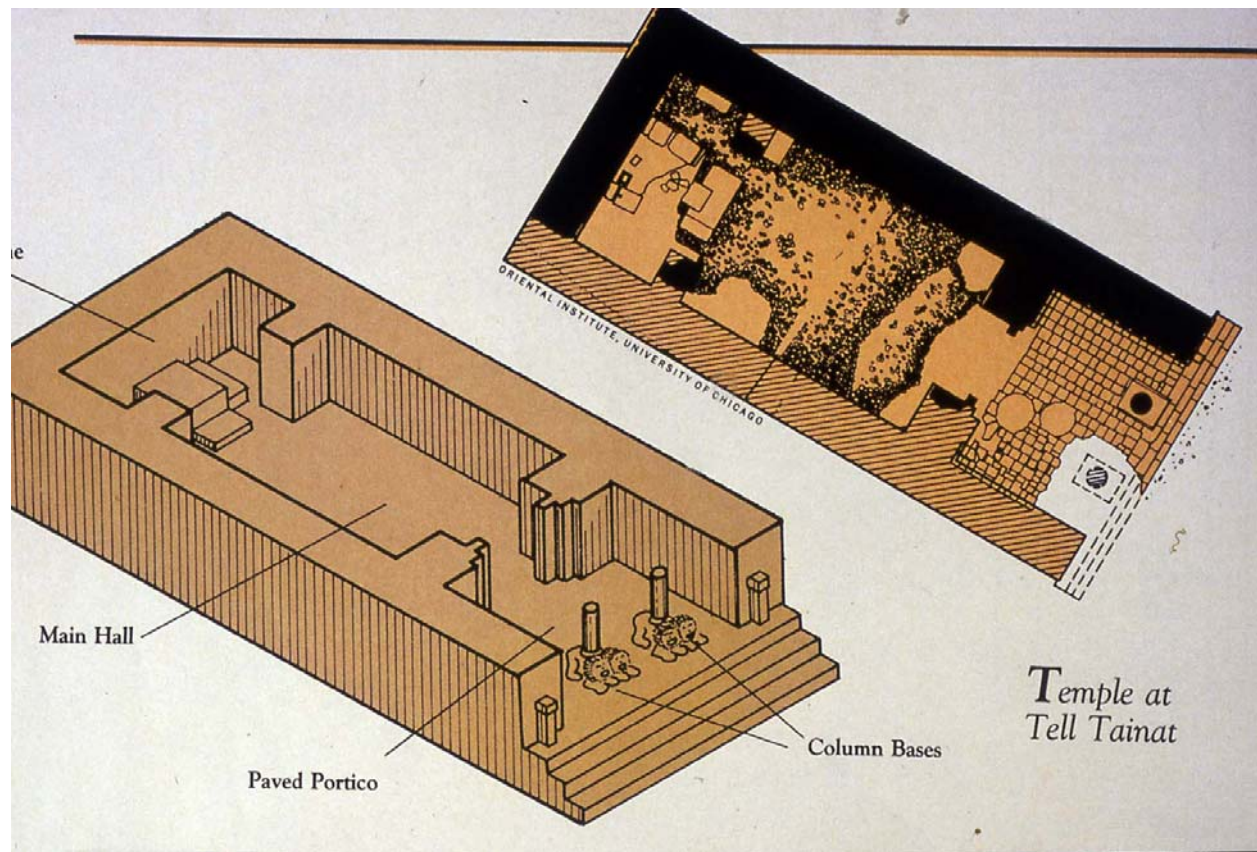

Figure 6

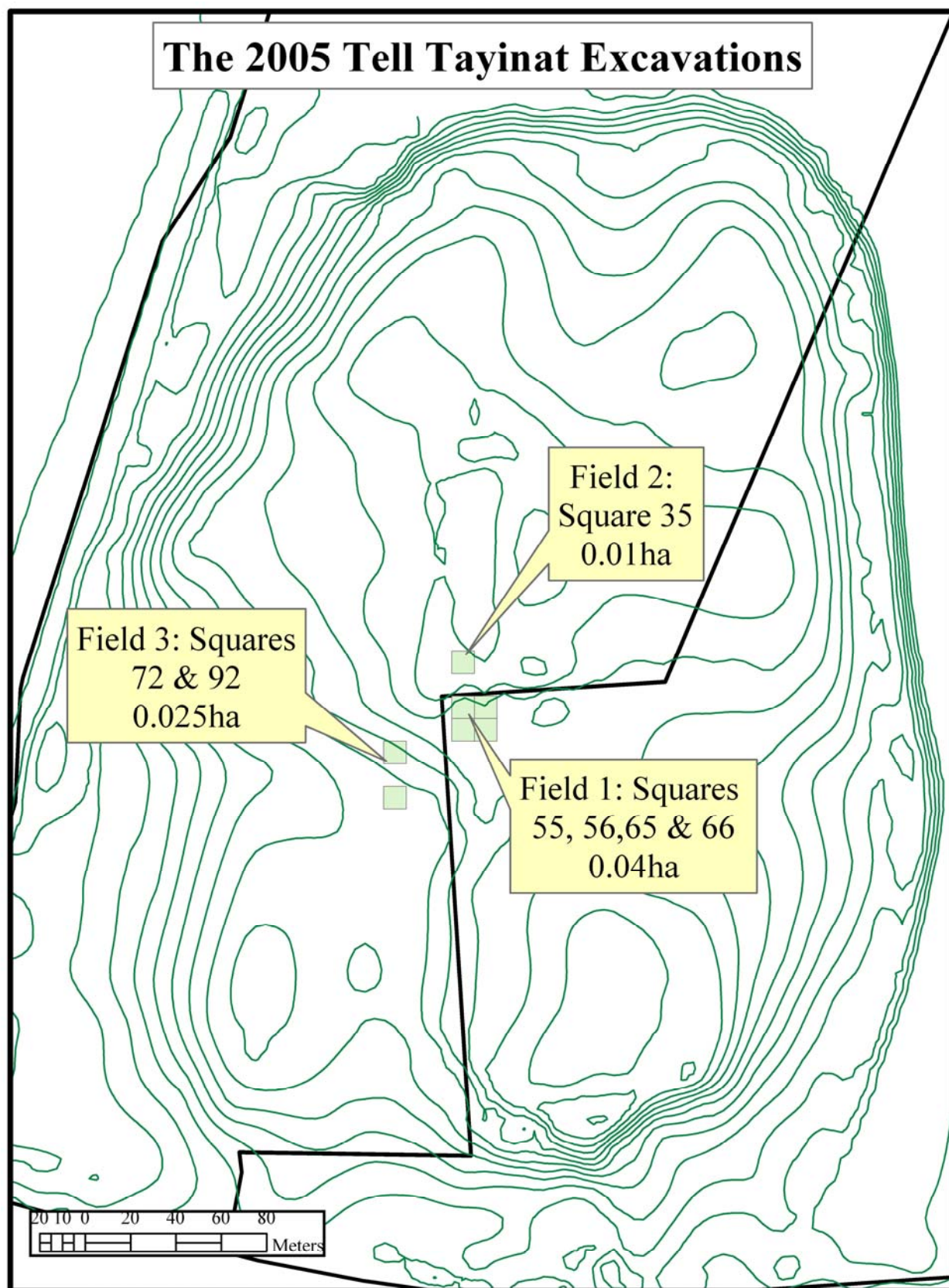

Figure 7

Figure 8

Tell Tay'inat 2005: Area G4 Square 55, 56, 65 & 66 **Iron I/ Iron II**

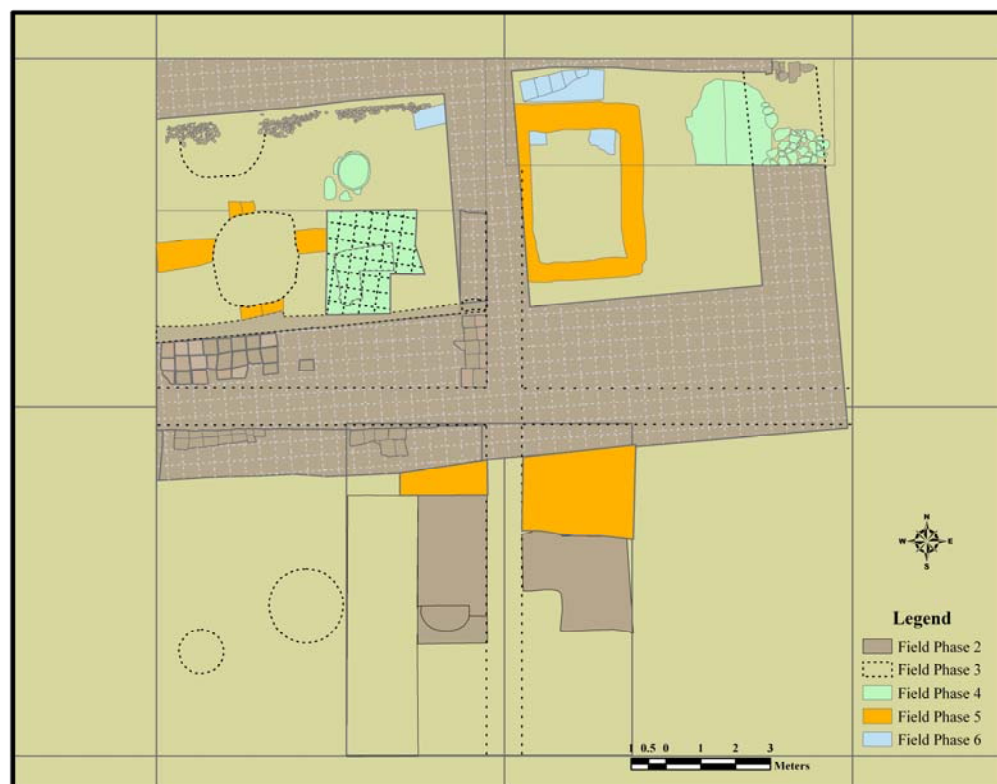

Figure 9

Figure 12

**Tell Tay'inat 2005: Area G4 Square 35
Late Iron I/ Early Iron II
(Building XIV)**

Figure 13

Figure 14

Figure 15

Figure 16

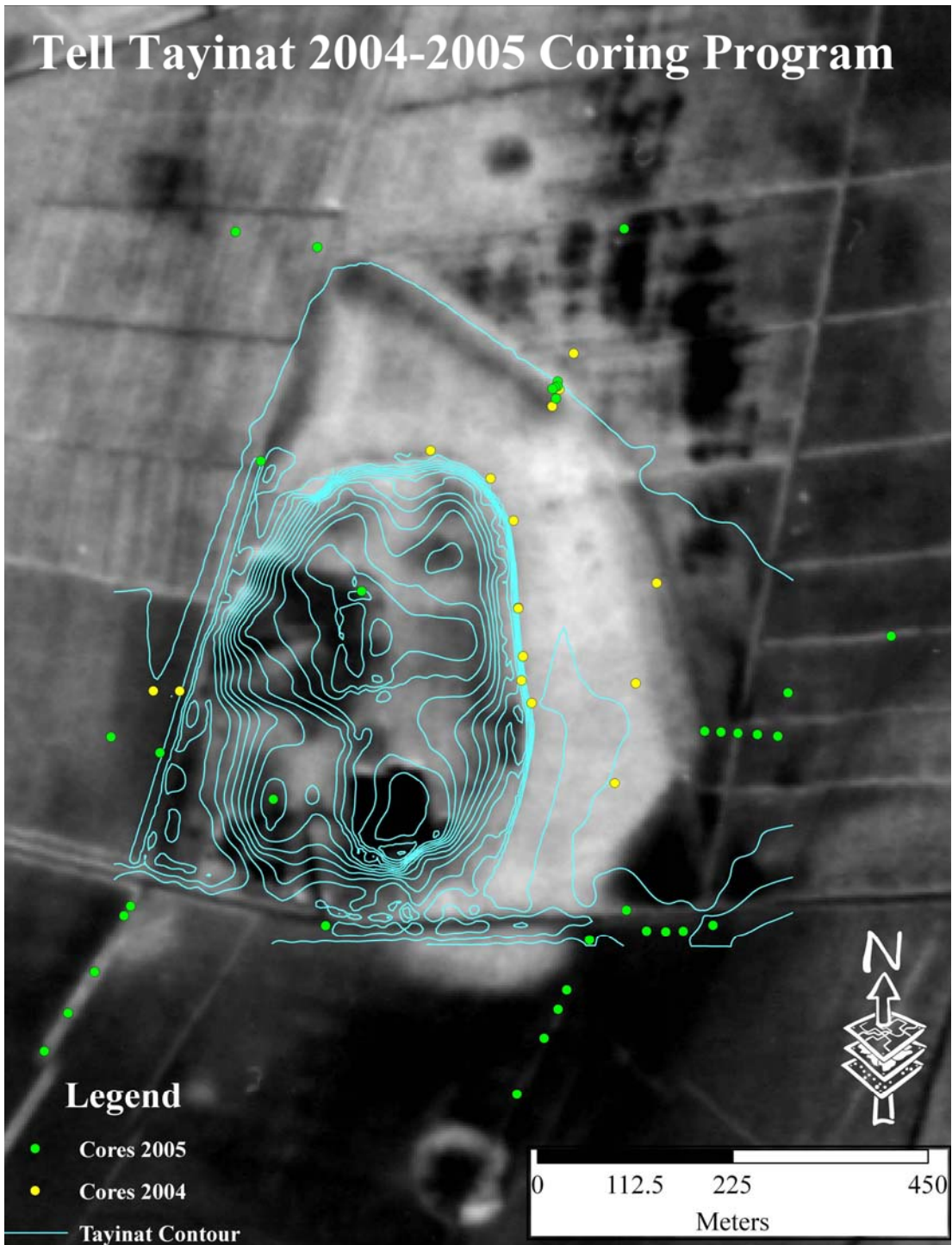

Figure 17

Cross-Section A-A'

Figure 18

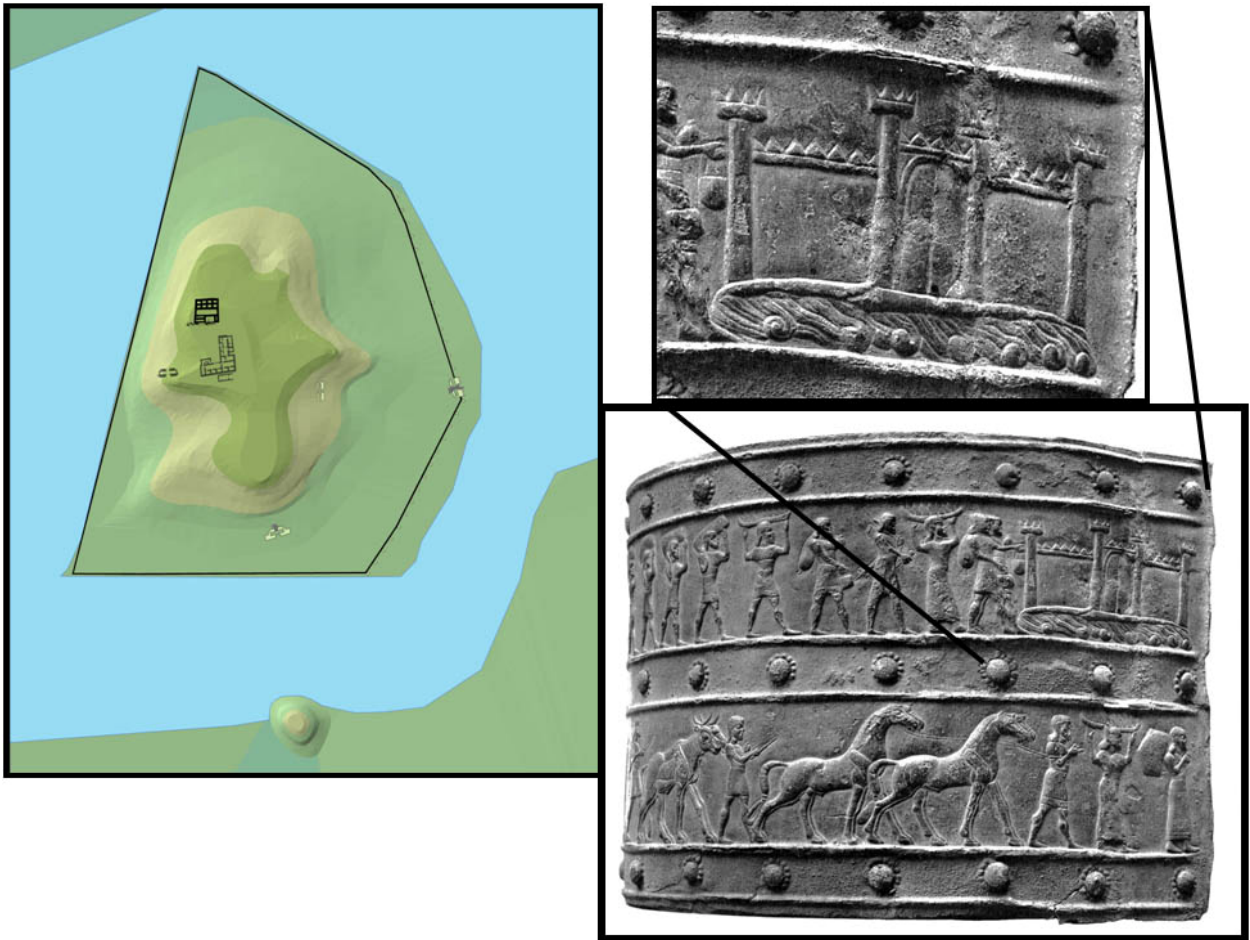

Figure 19

Figure 20

Figure 21